

Ilmavarotoimet

Ilmavarotoimissa estetään ilmassa leijailevien partikkelien välityksellä tapahtuva tartunta. Tavan-omaisten varotoimien lisäksi olennaista on hengityksensuojainten käyttö ja potilaan hoitaminen sulkutilallisessa huoneessa, jossa on alipaineistumahdollisuus. **Ne kohdat, joissa on yksi tai useampi eroavuus tavanomaisiin varotoimiin, on merkitty sinisellä.**

Potilashuone

Huoneen valinta	- Sulkutilalla ja tehokkaalla ilmanvaihhdolla varustettu, käytävään nähden alipaineinen huone, jossa oma WC ja pesutila sekä sulkutila - Jos alipainehuonetta ei ole käytettävissä, voidaan käyttää yhden hengen huonetta sulkutilalla Katso tarkemmat tautikohtaiset käytännöt ohjeen lopusta
Huoneen varustelu	- Laita oveen tai sulkuun ilmavarotoimikyltti - Potilaskohtaiset hoito-, tutkimus- ja siivousvälineet, pyykki- ja jätteastiat - Varaa vain 1 vrk tarpeisiin välineitä ja tarvikkeita - Älä säilytä lavuaarin ympärillä olevalla tasolla mitään tavaroita

Käsihygieniä ja suojakäsineet

Desinfioi kädet Katso: Desinfektiotekniikka Eetteri	- Ennen kuin kosketat potilasta tai lähiympäristöä - Juuri ennen aseptista toimenpidettä - Heti eritteiden käsittelyn jälkeen riisuttuasi suojakäsineet - Potilaan/ potilaan lähiympäristön koskettamisen jälkeen - Ennen elintarvikkeiden käsittelyä - Wc käynnin jälkeen - Käsien saippuapesun jälkeen	
Käytä suojakäsineitä	- Kun käsittelet eritteitä, haavoja, ihorikkoja, limakalvoja tai eritteillä kontaminoituneita alueita tai välineitä - Ota suojakäsineet paketista ja pue ne desinfioituin käsin - Vaihda suojakäsineet tarvittaessa aseptisen työjärjestyksen mukaan - Desinfioi kädet suojakäsineiden riisumisen jälkeen - Pue suojakäsineet potilashuoneessa juuri ennen työskentelyn aloittamista ja riisu ne heti työskentelyn päätyttyä	
Pese kädet vedellä ja saippualla	- Kun kädet ovat näkyvästi likaiset tai tuntuvat likaisilta - WC-käynnin jälkeen - Kun olet hoitanut gastroenteriittipotilasta	

Huomioi kellot, korut, kynnet ja iho	- Rannekello, älykello, sormukset, käsikorut, rakenne- ja geelikynnet sekä kynsilakka ovat kielletty - Kynsien tulee olla lyhyet ja käsien iho ehjä
---	--

Suojaimet

Suojaimet, paitsi FFP-hengityksensuojain, puetaan ensisijaisesti potilashuoneessa tai sulkuutilassa ja riisutaan potilashuoneessa.

Hengityksen-suojain	FFP2/FFP3-luokan hengityksensuojain aina ilmavarotoimihuoneessa. Testaa, että hengityksensuojain asettuu tiiviisti kasvoille. Pue ja riisu sulkuutilassa tai huoneen ulkopuolella - Katso: FFP2- ja FFP3-hengityksensuojaimet Ohjepankki
Suojalasit tai visiiri	Jos on riski eritteiden roiskumisesta kasvoille
Suojatakki tai hihallinen suojaesiliina	Jos on riski eritteiden roiskumisesta iholle tai työvaatteille tai työvaatteiden likaantumiselle

Erittealtistumisen vähentäminen

Eritetahrat	- Poista näkyvät eritetahrat välittömästi - Huom! Tarkista tarvittava desinfektioainepitoisuus, katso: Eritetahradesinfektio Ohjepankki
Pistävät ja viiltävät esineet	- Laita pistävät ja viiltävät esineet suoraan keräysastiaan - Älä laita käytettyjä neuloja takaisin neulansuojukseen - Katso: Veritapaturmaohjeet Ohjepankki

Hoito- ja tutkimusvälineiden huolto, potilashuoneen siivous

Hoito- ja tutkimusvälineet	- Huonekohtaiset tai kertakäyttöiset välineet - Monikäyttöisten puhdistus, desinfektio tai sterilointi käyttötavan mukaan, katso: Hoito- ja tutkimusvälineiden puhdistusohje Ohjepankki - Älä laske hoito-/tutkimusvälineitä potilaan sängylle
Siivous	- Huonekohtaiset siivousvälineet - Sama suojavaatetus kuin hoitavalla henkilökunnalla - Katso: Potilashuoneen siivous Ohjepankki - Ennen loppusiivousta hoitohenkilökunta tyhjentää huoneen hoitotarvikkeista
Likapyykki, eritteet ja jätteet	- Pakkaa pyykki ja jätteet ohjeiden mukaisesti - Katso: Pyykin käsittely ja Jäteohjeet Ohjepankki

	Kaada eritteet suoraan huuhtelu- ja desinfektiokoneeseen, ei potilashuoneen käsienvesualtaaseen tai wc-pönttöön
--	---

Potilaan kuljettaminen ja kuntouttaminen

Potilaan kuljettaja	- Desinfioi kädet ennen kuljetusta ja sen jälkeen Käytä FFP2/FFP3-hengityksensuojainta Suojakäsineitä ei käytetä - Siirrä potilas suoraan tutkimukseen/toimenpiteeseen ja takaisin - Katso: Potilaan kuljetus sairaalassa Ohjepankki
Potilas kuljetettaessa	- Jos mahdollista, venttiilitön FFP2, muuten kirurginen suu-nenäsuojain - Jos potilas ei pysty käyttämään kirurgista suu-nenäsuojainta, anna potilaalle kertakäyttönenäliinoja ja roskapussi
Potilaan kuntouttaja	Voit kuntouttaa potilasta ainoastaan potilashuoneessa

Potilaan ja vierailijan ohjaus

Käsihygienia	- Ohjaa potilasta ja vierailijoita käyttämään käsihuuhdetta - Käy läpi: Hygieniahje sairaalassa oleville potilaille (aikuinen) Hygieniahjeita sairaalassa oleville potilaille ja heidän läheisilleen (lapset)
Varotoimet	- Kerro potilaalle varotoimien tarkoitus - Ohjaa vierailijoita varotoimikäytänteissä (FFP-hengityksensuojain ja hyvä käsihygienia)
Yskimishygienia	Opeta potilaalle oikeaoppinen yskimishygienia - Kerro suojaimen käytöstä kuljetuksen aikana

Ilmavarotoimien käyttö

Ilmavarotoimien tarkoitus on katkaista ilmatartuntatietä sairauksissa, jotka tarttuvat ilmassa kauas ja kauan leijaillevien mikropartikkelien välityksellä. Näitä partikkeleita erittyy ilmaan erityisesti potilaan yskiessä, aivastaessa tai hengitysteihin kohdistuvissa toimenpiteissä. Alla **esimerkkejä** ilmavarotoimin hoidettavista taudeista. Muut, katso: [Aakkosellinen luettelo mikrobeista ja infektiosairauksista | Ohjepankki](#)

1. Hengitysteiden tuberkuloosi tai tartuntavaarallisen hengitysteiden tuberkuloosin epäily	Katso: Tuberkuloosi: Yskösnäytteet ja varotoimet Ohjepankki
2. Hengitysteiden ulkopuolinen tuberkuloosi: tilanteet, joissa syntyy aerosolia (esim. runsaasti erittävän fistelin suihkuttaminen)	Katso: Tuberkuloosi: Yskösnäytteet ja varotoimet Ohjepankki
3. Tuhkarokko (Morbilli)	• Ilmavarotoimet 4 vrk ihottuman alusta. Noudata aina myös kosketusvarotoimia • Mikäli työntekijä on varmuudella sairastanut tuhkarokon, hengityksensuojainta ei tarvitse käyttää. Kaikissa muissa tilanteissa hengityksensuojainta on käytettävä. • Ilmavarotoimet jatkuvat 2 tuntia eristyksen purkamisesta (tilan voi siivota tänä aikana käyttäen hengityksensuojainta ja muita tarvittavia suojaimia) • Rokottamattomien lasten sekä rokottamattomien ja tuhkarokon sairastamattomien aikuisten tulee välttää vierailua tartuttavan tuhkarokkopotilaan huoneessa.
4. Vesirokko (Varicella)	• Kunnes rakkulat ovat kuivuneet • Noudata aina myös kosketusvarotoimia • Selkeyden vuoksi kaikki (myös vesirokon sairastaneet ja rokotetut) käyttävät FFP-hengityksensuojainta.
5. Vesirokkopneumoniitti	• Koko hoitojakson ajan • Noudata aina myös kosketusvarotoimia • Selkeyden vuoksi kaikki (myös vesirokon sairastaneet ja rokotetut) käyttävät FFP-hengityksensuojainta.
6. Vyöruusu	• Paikallinen: tavanomaiset varotoimet, jos vyöruusualue peitettynä. Jos ei voida peittää (esim. kasvoissa), kosketusvarotoimet. • Paikallinen immuunipuutteisella: ilma- ja kosketusvarotoimet, kunnes rakkulat kuivuneet. Selkeyden vuoksi kaikki (myös vesirokon sairastaneet ja rokotetut) käyttävät FFP-hengityksensuojainta. • Yleistynyt: ilma- ja kosketusvarotoimet, kunnes rakkulat kuivuneet. Selkeyden vuoksi kaikki (myös vesirokon sairastaneet ja rokotetut) käyttävät FFP-hengityksensuojainta.
7. M-rokko (ent. Apinarokko)	• Kosketus-, pisara- ja ilmavarotoimet, katso: M-rokko
8. Vakavat ja harvinaiset	• Katso: Infektiohälytysohjeet Eetteri

virusinfektiot	
-----------------------	--

Menettelyohje | HUS | Infektiosairauksien linja | päivitetty 18.10.2024